

Over de teloorgang van
een Haagse volkswijk
(1960-1980)

Nu te bestellen!

Maaïke van Charante over ‘Het verdriet van de Schilderswijk’ in de media (II)

Posted on 16 februari 2022 by Redactie

Het boek ‘[Het verdriet van de Schilderswijk](#)’ van Maaïke van Charante staat volop in de belangstelling. Ze schetst in haar boek de teloorgang van de bekende Haagse volkswijk door onverschillige exploitatie door ondernemers en het weggijken van politici. Het lijkt veel op hoe ook in andere Nederlandse steden de buurten van gewone mensen aan hun lot werden overgelaten, waarna ze vervolgens vooral onderdak werden voor arme immigranten.

‘Het verdriet van de Schilderswijk’ werd door Gertjan van Schoonhoven besproken in opinieweekblad EW. Ook columnist Geerten Waling haalde het boek aan in zijn EW-column.

Beeld links: EW: Van Schoonhoven. Beeld rechts: EW: Waling

‘Schilderswijk’ werd ook besproken in het AD. Zie hieronder.

GEDANE ZAKEN

Ode aan de Schilderswijkers

„De geschiedenis van de Schilderswijk had anders kunnen verlopen, beter, met de kennis van toen.“ Dat stelt oud-bewoonster Maaike van Charante in haar boek over 'de teloorgang van een Haagse volkswijk'. De gemeente liet volgens haar de Schilderswijk in de jaren 60 en 70 bewust verpauperen en de middenstanders creperen.

Hans Hemmes

De auteur trekt die spijlerhante conclusies na een diepgaand onderzoek van de Handelingen van de gemeenteraad in het Haagse Gemeentearchief. Zij las hoe politici spraken over problemen in de wijk en schrok van hun onverschilligheid. Enkele raadsleden kwamen op voor bewoners, maar ze kregen niets voor elkaar.

Maaike van Charante groeide vanaf 1960 op aan de Vaillantlaan, waar ze veel op straat speelde. „Ik herinner me geen benauwdheid, maar veel vrijheid. Knikkerpogjes tussen de stoepgels, stepwedstrijden, kattenkwaad bij slooppanden.“ Ze voelde zich veilig, want er waren altijd mensen op straat die de boel in de gaten hielden.

Heimwee

Van Charante is een van de vele oud-Schilderswijkers die vertrokken en heimwee hebben naar een plek die niet meer bestaat. Zij vroeg zich af hoe die gezellige volkswijk van toen kon veranderen in de multicultural wijk van nu. In haar boek spreekt ze over een 'perfecte storm' die de Schilderswijk trof.

De gemeenteraad kende het probleem van verkrotting; er leefden 51.200 mensen op 149 hectare grond, van de 15.000 huizen waren er minstens 9000 in verval. Raadsd lid Jijmbers (CPN) spreekt in 1966 over 'te-

◀ Protest in 1971 bij het bezoek van minister van Volks-huisvesting Udink aan de Schilders-wijk. Duizenden mensen staken een zwarte vlag uit. FOTO: HAAGSE GEMEENTERAAD

Bestuurlijke arrogantie is er nog steeds

– Maaike van Charante

meltergende toestanden': lekke straten, verrotte vloeren, kapotte afvoeren. Maar er kwam geen beleid. Ook het Rijk wist ervan: bij een bezoek van minister van Volkshuisvesting Udink in 1971 staken duizenden mensen een zwarte vlag uit.

Ratten

Huizen werden dichtgetimmerd, afgebroken, stukken grond lagen braak. Tegen huisjesmelkers werd niet opgetreden en bewoners genegeerd. Wanhopige ouders schreven aan het stadhuis: „Vanwege het knagen en de herrie van de ratten die ze de hele avond maken, kunnen de kinderen niet slapen.“ De noodkreet wordt pas maanden later beantwoord: het zijn 'normale gebreken' in oude huizen.

In de begrotingen ontdekt de auteur dat de Schilderswijk geen prioriteit is van het toenmalige gemeen-

bestuur. In 1975 wordt 21 miljoen gulden uitgetrokken voor volkshuisvesting en 29 miljoen gulden voor cultuur. Wel subsidies voor musea, het Residentieorkest en de Koninklijke Schouwburg maar geen steun voor ondernemers in de Schilderswijk. Van Charante vindt hun lot 'misselijkmakend'.

De winkeliers hadden veel last van de sanering en leegloop, daarna kwamen de gastarbeiders. In 1967 luidt het Haagse Middenstands Besturen College al de noodklok. „Voorheen goed renderende zaken zullen als gevolg van de op zichzelf rechtmatige overheidszaden ten onder gaan.“ Er moest een noodregeling komen.

Pas in 1971 verscheen een verordening tegemoetkoming kleine zelfstandigen, met maximaal 22.000 gulden per zaak. De PvdA noemde het een 'dode mus', de VVD 'een habbe-

krats'. Maar wethouder Van der Weide antwoordde dat er geen geld was 'om een onvermijdelijke daling van het aantal middenstandsbedrijven te stoppen'.

Moedwillig

Zo verkwamen de slagerijen, bakkerijen, buurtwinkels die ontmoetingsplaatsen voor de bewoners waren geweest. Van Charante: „De kleine middenstand is moedwillig te gronde gericht, met loze beloften.“ Haar boek ziet ze als 'een monument voor al die mensen die vertrappt zijn en niet gehoord werden'.

Ze hoopt dat politici van nu lessen trekken uit 'deze ramp'. Maar gezien de Toeslagenaffaire is de auteur er niet gerust op: „Bestuurlijke arrogantie is er nog steeds.“

Het verbod van de Schilderswijk, uitgeverij Blauwboek, 22,50 euro.

Beeld: AD

Maaike van Charante was eerder op bezoek in twee radioprogramma's op NPO1, te weten 'In de kantine' van Omroep WNL en OVT van de Vpro.

Hier kunt u haar bijdrage aan '[In de kantine](#)' terugluisteren. En [hier](#) is de bijdrage van Maaike van Charante aan OVT.

En uiteraard was Maaike te horen en te zien in Wynia's Week TV, geïnterviewd door

Wynia's week: Maaike van Charante over 'Het verdriet van de Schilderswijk' in de media (II) | 3

Andy Arnts. Kijk [HIER](#)

Het tijdschrift **Haagse Tijden** publiceerde het volgende [artikel](#) van Maaïke van Charante. En ze werd geïnterviewd door het blad **Den Haag Centraal**. Lees dat [hier](#).

In Wynia's Week beschreef Maaïke van Charante zelf hoe ze terugkwam in de Schilderswijk: 'Er was iets verschrikkelijks gebeurd'. Lees dat [hier](#).

Eerder al werd Van Charante bijna paginagroot door Wierd Duk geïnterviewd in **De Telegraaf**. Zie hieronder.

DE TELEGRAAF
DONDERDAG 16 DECEMBER 2015

NIEUWS VAN DE DAG T7

IN NEDERLAND

WED. 16 DEC. IN DE TELEGRAAF NL

'Schilderswijk was het afvoerputje'

Hoe heeft de Haagse Schilderswijk zo ingrijpend kunnen veranderen? Publiciste Maaïke van Charante, zelf kind van de wijk, beschrijft het verdriet van de oorspronkelijke bevolking, die massaal wegtrok. 'Het ergste vond ik de enorme onverschilligheid voor wat de gewone Schilderswijkers meemaakten.'

De verachting voor de onderklasse is de rode draad die ook door de geschiedenis van de Schilderswijk loopt', zegt Maaïke van Charante (51). Ze schreef er een boek over: *Het verdriet van de Schilderswijk, over de teloorgang van een Haagse volkswijk* (Uitgeverij De Persgroep). 'Ik wil die mensen een stem geven.' 'We zitten in een grond cult aan de rand van de wijk. Het eten is hier heel. Aan een van de tafels strijkt een groepje zwart geklede islamitische vrouwen een.

'In de wijk was iedereen toen arm'

Ehrens nemen moderne, al-lichte kledingstukken hun haaiwerk door. Van Charante gronde op niet ver van hier, in een struiktuin geniet - haar vader was postbode - in een verongedachte buurt. Ondanks de armoede en de problemen thuis, was ze als kind gelukkig. 'Het was gezellig in de wijk en iedereen was arm, dat we wisten niet beter.'

Klengereden
Het gezin trok op zeker moment naar Voorburg. Maar Van Charante had hervege betrouwen en toen ze was getrouwd, leerde ze terug, in 1973. Van de wijk uit haar jeugd was niets meer over. 'Allen was weg: de gemeenschap, het straatleven, de gezelligheid. Er woonden bijna alleen nog

maar allochtonen. Als ik een voet buiten de deur zette, als 10-jarige blonde vrouw, was ik een priot. Ik werd altijd lastiggevallen, zelfs klemmeren en vastgepakt. Met de vrouwen kon ik geen aansluiting vinden, want bijna niemand sprak Nederlands. Niet één aardige buurvrouw communiceerde ik via haar dochter van 7, die vertaalde. Erbt, ik sta altijd in voor en vlak als ik hierover praat, het gaat mij zo aan het hart. De oorspronkelijke bewoners waren de wijk uit geweest en vervangen door immigranten.'

Ze wilde begrijpen hoe die 'vervolking' - een beladen term die de schrijfter bewust gebruikt - kon gebeuren en denken in het Haagse Gemeentearchief. 'Over de geschiedenis van de veranderingen in de oude wijken weten we voldoende, ik wilde de oorzaken achterhalen.'

Wat Van Charante aantroef, is acties van gemeentemanagervergaderingen, in krantenartikelen en ingezonden brieven uit die jaren, maakte haar ransel. 'Het was veel erger dan ik had verwacht.' Wat precies? 'Die enorme onverschilligheid onder politici en bestuurders voor wat de gewone mensen in de wijk werd aangedaan. Toen dirden.' De schrijfter brengt meelwerking in kaart hoe hoge ambtenaren en werkhouders

doezenden van een moderne city, waarde die verkrotte, overbevolkte Schilderswijk met x'n vlijtdruktend inwoners vooral een vlotakel was en de bevolking 'een linderlijk detail'. 'Men streefde sprekijk naar 'een sekere wijziging in de bevolkingssamenstelling van de gebieden rond de binnenstad. Die onbeschaaft Schilderswijkers moesten weg.'

Synagoge

Ze stapt op verhalen over gewetenloze huisvuilmeesters en dufurere bunden tussen ambtenaren en projectontwikkelaars en op een opmerkelijk verhaal over de synagoge aan de Wageningenstraat, dat als exemplarisch kan gelden voor de omgang met de wijk en haar bewoners. 'Van de 17.000 Joden uit Den Haag waren er na de oorlog tweeduizend teruggekeerd, niet voldoende om drie synagogen te onderhouden. Het gezellige gebouw aan de Wageningenstraat, een Rijkmonument, werd in 1973 verkocht aan de gemeente.' Turkse moslams kochten het pand in 1978 en tot Van Charantes verbodsbepaling gaf de gemeente hen in allen hun zin. 'Het gebouw werd van de lijst Rijkmonumenten gehaald en verkocht aan de moslams, die het compleet vernieuwden. In een documentaire vertelden buurtbewoners hoe Joodse bejaarden luiden om het lot van hun synagoge: na de graven van de Holocaust moesten zij toekijken hoe hun geloofshuis werd ontbeeld.'

In 1973 vroeg het medebestuur een bouwvergunning aan voor twee minaretten van meer dan 20 meter. Hoewel het bestemmingsplan slechts 14 meter toeliet, werd de aanvraag goedgekeurd. Winkeliers uit de Wageningenstraat, die op een ingangsmoed hun benareren stonden, werd verwaaid te 'discrimineren'.

Van Charante: 'Die winkeliers spraken nota bene vol respect over hun islamitische buien, maar moesten op de tribune verlaten uit angst de stad. De inspecteurs liepen te horen dat er moslams kwamen en zich maar moesten aanpassen. Het

VVD-raadlid Merckert: 'Men zal straan wennen om naast de kerk klokken van het christelijke geloof ook de religieuze geluiden van de islam te horen. Ik stel me voor hoe de oorspronkelijke bewoners zich voelden toen in de wijk voor het eerst de gebedsgesneep klonk.'

De bevoorrechte klasse had stukkelijk praten, zegt Van Charante. 'De Schilderswijk was voor hen gewoon het afvoerputje. Daarom gebruik ik ook bewust die term 'vervolking'. Wegens de associatie met de nazi-tijd mogen we dat begrip niet gebruiken, maar onwilking is precies wat in de Schilderswijk gebeurde. Ik zie de onwilking over de term als een klamoverrijt: het brandmerken van woorden door de toen aangevende klasse in een officieel middel om mensen het zwijgen op te leggen.'

Toen Maaïke van Charante en haar man geen goede school konden vinden voor hun kinderen, verlieten ook zij de Schild-

derswijk weer. Haar inmiddels 28-jarige vader wou er nog, om de boek, in een lode waar de mensen nog op elkaar letten.

Veel is gedomd en vaak herinneren alleen de straatnamen nog aan de wijk van weleer, vertelt Maaïke als we de wijk in wandelen, langs het heijde van haar oma op de Blokhade. Voor de theebuizen hangen Arabische en Turkse munten: meer dan

geer procent van de wijkbewoners is van niet-westerse afkomst. Een blindeentansen moet maakt een praatje, tinsenging naar verhalen over de buurt.

'Dat is het leuke', zegt Van Charante. 'Een deel van de nieuwkomers weet zich wel echt Schilderswijk en wil dat de buurt het goed doet.'

Rechtvaardigheid

Ze vertelt over de handboek-linden, aan wie zij haar boek opdroeg: 'De bouwvakkers, straatmakers, kolenboeren en glasarmen.' Zij handhaadden een 'vangel soort rechtvaardigheid' op straat en groepen in al grote jongens het te bent maakten. 'Vaak heb ik teruggedacht aan die massale moten van de Schilderswijk en mij afgevraagd wat er van hen is geworden. Ze waren vast weliswaar radeloos over alle onrecht en ik herinner me flarden van woedende gesprekken met gruwelijke vrienden. Maar zij waren er voor ons.'

'Bewoners werden racist genoemd'

Beeld: Telegraaf

'Het verdriet van de Schilderswijk' van Maaïke van Charante omvat 202 bladzijden en kost **22,50 euro (geen verzendkosten)**. Het boek is een productie van Uitgeverij Blauwburgwal en is overal te koop en te bestellen. **HIER** bestelt u rechtstreeks bij de uitgeverij. Veel leesplezier!